

Samlede anbefalinger

Advisory board for øget skoletilvær, mindre skolefravær og skolevægning

pr. 18.01.2024

Søren Thorborg og Køge Kommunes *Er du på vej?*

En bred, helhedsorienteret, forebyggende indsats, der etablerer fælles mindset, værdier og praksis.

En dyb, indgribende, delvist individuel indsats, der har fokus på elever, der har fravær eller er tæt på det.

- Faglig spændende, inddragende undervisning.
- Godt fællesskab og tilhørsforhold i klassen.
- Giv eleverne stemme. Inddrag dem i løsningerne.
- Inddrag forældrene.
- Tæt samarbejde skoler, PPR, familieafd. og forskere styrker indsatsen
- Tidlig, hurtig og målrettet indsats igangsættes – også før fraværet tager til.
- Det er ikke den enkeltes ansvar at håndtere.

Temadage:

Alle specifikke indsatser og tiltag bør have en fælles klangbund. Den kan bl.a. etableres ved temadage.

- Alle professioner samlet
- Skoleledere og ressource-/nøglepersoner
- Decentrale temadage med video-oplæg og arbejdsplaner

Pionerhold – specifik efteruddannelse

- 20-25 lærere, pædagoger, ledere, rådgivere
- 4-6 undervisningsgange.
- HUSK lederopbakning/rammer ift implementering

Fokuserede elevsager

- Professionelle omkring et barn får prioriteret tid – f.eks. ½-1 dag om ugen i 6-8 uger.
- Prioritet/visitering af disse sager
- De forskellige professioner kan sammen planlægge og samarbejde om et forløb.
- Denne tid hentes evt. fra det samlede tidsforbrug
- Indsatsen er både individuel og den bredere sammenhæng

Anbefalede oplægsholdere

- Tine Basse Fisker
- Louise Klinge
- Helle Rabøl Hansen

Bornholms Handicapråd

Skoletilvær

Uddannelse og træning af personale

- Uddannelse af personale, så de vil kunne se faresignaler og tidlige indikationer hos elever med risiko for højt fravær eller skoleværing.
- Temadage med fokus på god inklusion, evt. i samarbejde med relevante interesseorganisationer

En Ø – Fælles Folkeskole Bornholm

- Inklusionsindsatsen skal være ensartet på hele øen og ikke afhænge af den enkelte skole.
- Fælles forståelse for inklusionsbegrebet.
- Temadag for skolebestyrelser om den gode inklusion, hvorfor er inklusion nødvendig og kan alle inkluderes.

Tidlig/hurtig helhedsorienteret handling

- Indførelse af system til tidlig identifikation af elever, der kan være i risiko for skolefravær.
- Hurtigt indstilling til PPR og PPV.
- Henvisning til udredning = rette værktøjskasse og selvforståelse.

Skab et inkluderende og støttende miljø

- Struktur
- Forudsigelig
- Visualisering

Skolefravær/Skolevægring

Et anerkendende skole-hjemsamarbejde

- Tag henvendelser fra forældre alvorligt, de kender deres børn bedst, ikke alt mistrivsel ses i skolen.
- Inddrag barnet - Alt efter modenhed.
- Sikre løsninger, som indeholder både specialpædagogisk viden og kendskab til eleven.
- Skab løsninger i samarbejde med forældrene.

Anvendelse af de 10 H'er

- 1. Hvad skal jeg lave (indhold)?
- 2. Hvorfor skal jeg lave det (mening)?

- 3. Hvordan skal jeg lave det (metode)?
- 4. Hvor skal jeg lave det (placering)?
- 5. Hvornår skal jeg lave det (tidspunkt)?
- 6. Hvor længe skal jeg lave det (tidshorisont)?
- 7. Hvor meget skal jeg lave (mængde)?
- 8. Hvem skal jeg lave det med (personer)?
- 9. Hvem kan jeg få hjælp af (person)?
- 10. Hvad skal jeg bagefter (næste)?

Anerkendende kommunikation og relationer

- Nysgerrighed, forståelse og anerkendelse - Af at barnets eller den unges måde at være i verden på som gyldig og lige så meget værd som de voksens.
- Fremhævelse af barnets eller den unges styrker og anerkend deres oplevelser, ønsker og behov. Fokusér på anerkendende kommunikation og relationer med barnet eller den unge, og undgå skældud. Brug guidning, pauser og involvering af eleverne i læringsprocessen for at skabe et positivt læringsmiljø.

Det fælles elevråd og Ungerådet

Skoletilvær

Elever, der selv har oplevet skolevægning

- Faste voksne skaber tryghed
- Mindre grupper, også gerne på tværs af alder
- Struktur
- Læringsmiljøet må gerne signalere noget andet end skole, give mulighed for at sidde alene og mere ro

Øvrige elever

- Arbejde i mindre og trygge fællesskaber
- Mere varieret og praktisk undervisning
- Anerkend lærerens vigtige rolle
- Prioriter fællesskabet
- Lyt til eleverne og inddrag dem i beslutninger

Skolefravær/Skolevægning

Elever, der selv har oplevet skolevægning

Vær opmærksomme

- Det starter med mentalt fravær og fraværet

- Fraværet begynder i 5.-6. klasse

Undersøg om der er en diagnose

- For sen diagnosticering – det havde været en stor hjælp at vide det tidligere

Ny Start

- Skab mulighed for at komme tilbage
- Andre mødetider end resten af skolen.

Øvrige elever

- Skabe mulighed for at komme stille og roligt tilbage
- Lærerne skal være opmærksomme på elevernes skift i adfærd
- Stabilitet i hverdagen
- Det er de voksnes ansvar!

Forældre

Skoletilvær

Tidlig indsats

- Inden skole: Spot børnene tidligere og lav undersøgelser allerede inden skolestart – hvad er det rette skoletilbud?

Rammer som børn kan holde ud at være i

- Klassestørrelse (mindre klasser, ikke på tværs af årgangen)
- Struktur og forudsigelighed
- Lille stabil lærerbestand
- Færre skift
- Flere "mellemløbere"
- Fast skema, fx halvårligt. Fjerner også pres fra forældrene, at man ikke skal forholde sig til aula hele tiden+ det giver forudsigelighed ift. børnene

Mulighed for meningsfyldt indhold i dagen

- Nedskaler læringsmål
- Færre tests
- Venskab og gode nære relationer samt følelsen af tryk og at høre til er langt vigtigere end at fx få engelsk i 1. klasse
- Åbn op for andre måder at lære på

Skolefravær/Skolevægring

Hurtig afklaring – målrettet indsats

- Lad være med at negligere, hvad barnet prøver at fortælle – lyt til barnet
- Det er ikke altid, de kan sætte ord på
- Hvad er årsagen? Herefter hurtig MÅLRETTET indsats
- Den indsats, der virker ved é årsag kan have stik modsatte effekt ved en anden årsag.
- Udgangspunkt i det enkelte barn
- Følg barnets spor og interesse og tag udgangspunkt heri.

Inddrag forældrene i problemløsningen

- De kender børnene allerbedst og ser dem når de har det allerværst
- Hav tillid til at forældrene er kvalificerede medspillere
- "Ny start" på alle skoler
- Mere pædagogisk personale
- Relations arbejde i fokus

Skolebestyrelsesperspektiv

Skoletilvær

Øget opmærksomhed på og investering i overgangen fra dagtilbud til skole og overgangene i skolen.

- Overgange er afgørende perioder i børns liv
- Forældre og børn skal tages ved hånden for at skabe den gode skolestart/ den gode overgang
- Dagtilbud og skole skal arbejde tæt sammen
- Vi skal turde udfordre egne antagelser om den gode skolestart/overgang

Vend skolehjemssamarbejdet på hovedet.

- Fx afprøve nye måder at strukturere skole/hjem samtalen på:
- Nye spørgsmål eller ny indledning til mødet? Gå en tur sammen? Tage hjem til familien? Spørge forældrene hvor de ønsker at holde mødet? Børneperspektivet stærkere ind?

Skolefravær/Skolevægring

De fagprofessionelle har ansvaret – og bolden.

- Der har været en tendens til at sende problemet hjem eller tilbage i barnet. Både lovgivning, forskning og mindset peger i en anden retning, men der er stadig behov for at tale om, hvad det så betyder i hverdagen på skolen.

- **Inddrag skolebestyrelser og elevråd løbende**

- Fx fast punkt på dagsorden 2 gange om året

Medarbejdere i skolen

Skoletilvær

- Alle skoler arbejder med tydelig struktur i undervisningen.
- Der skabes mulighed for mindre hold/ flere voksne i undervisningen.
- Personalet arbejder ud fra fællesskabende didaktikker.
- Alle skoler igangsætter en proces for at skabe motiverende og varieret undervisning.

Skolefravær/Skolevægring

- En grundlæggende forståelse af hvad skolefravær betyder for barnet.
- Tidlig/hurtig helhedsorienteret indsats.
- Alle Bornholmske skoler bør have en afdeling/team, der kan tilgodese elever med skoleværingens problematikker.
- Folkeskoler og specialskoler bør samarbejde meget mere omkring skolefraværspøblematikker.

Lederne i skolen

Skoletilvær

- Alle skoler arbejder med tydelig struktur i undervisningen
- Skolerne udvikler tilværsgrupper i klasserne
- Personalet arbejder ud fra fællesskabende didaktiker
- Der skabes mulighed for mindre hold/ flere voksne i undervisningen
- Alle skoler igangsætter en proces for at skabe motiverende og varieret undervisning
- Relations kortlægning.
- Fokus på de "gule børn". Forebyggende.
- Nysgerrig på de "langtidsfriske" børn.

Skolefravær

- Systematik omkring arbejdet med fravær
- Tidlig/hurtig helhedsorienteret indsats
- Børn og forældre er eksperter. Børnene skal altid være inddraget i egen sag
- Alle skoler har allokeret ressourcer til et modtagelsesteam

PPR

Skoletilvær

- Relation mellem elev og lærer er afgørende
- Væk med iPads i indskoling – relation-fællesskaber
- Et roligt klassemiljø
- Skab mulighed for færre elever i klasserne, alternativt flere uddannede voksne i klasse
- Sæt tempoet ned
- Begræns test og evaluering af vores børn. Lærere ”underviser til testning”
- En trivsels evaluering – vil jeres evaluering være baseret alene på fraværstal? Eller: Bedre trivsel, mindre angst, faste lærere, færre vikarer?

Skolefravær/Skolevægring

- Erkend inklusionen slog fejl
- Styrk øens specialskoletilbud: efteruddan personale, praktiser den løbende visitation
- Løft øens sociale indsatser
- Det er et problem, at der er ca. 1 års ventetid på familiebehandling
- Flexibilitet i skolens tilrettelæggelse
- Skoledagen skal kunne tilpasses den enkelte elev
- Kortlæg og bryd den unges rutine
- U hensigtsmæssigheder/mageligheder skal forstyrres med noget positivt.

Det Gule Team

Skoletilvær

- Husk barnets stemme
- Hurtig indsats lige så vigtig som tidlig indsats
- Find motivation i håb og drømme
- Uddan personalet i arousal pædagogik (både op og ned)
- Skab fleksible muligheder og fleksibel tænkning i forhold til, hvad børnene/de unge har brug for.
- Arbejd med klassekulturen

Skolefravær/Skolevægring

- Husk barnets stemme
- Skolefraværet er et symptom på et problem
- Det er problemet der er problemet
- Hurtig indsats lige så vigtig som tidlig indsats
- Det Gule team kan hjælpe med at finde triggere.
- Børn der selv har været eller aktuelt er i skolevægring har en stemme, der er vigtig også at medtage i arbejdet med handleplanen.
- Gå den ekstra mil!

Center for Sundhed og Forebyggelse

Skoletilvær

- Behov for fokus på rammer for ungdomslivet - frem for på unges robusthed
- Behov for debat om de normative idealer for "det gode liv"
- Behov for årtiers ensidige fokus på præstation og tempo
- Behov for opgør med fokus på paratgørelse og lineære veje
- Bøjelige strukturer i uddannelsessystemet bidrager til trivsel

Skolefravær/Skolevægring

- Nem adgang til støtte og tilgængelige voksne
- Velfungerende fleksible og rummelige valgmuligheder med nedsat tempo
- Ungefællesskaber der tilbyder frirum og støtte
- Hurtig og lige adgang til hjælp og støtte

Center for Job, Uddannelse og rekruttering/Ungeporten

Skoletilvær

- Alle skoler har opmærksomhed på at minimere skift i relationer mellem børn og skolens voksne; lærere, pædagoger og andet personale (*"velfærds-lean"*; *skift = spild/tab*)
- Alle skoler arbejder ud fra at den enkelte elev/det enkelte barn er betydningsfuldt i fællesskabet. Skolen skal vise barnet denne plads.
- Alle skoler stiller tydelige og passende forventninger til elever og forældre – og sørger for at følge op på om de indfries
- Alle skoler tænker kreativt om undervisningsrummet og skaber (planlagt og forberedt) variation heri.

Skolefravær/Skolevægring

- Alle skoler monitorerer systematisk fravær og har en tydelig og struktureret plan for, hvordan skolen arbejder for at få bremset et bekymrende og begyndende fravær (tydelighed og struktur i forhold til skolen personale, men også for elever og forældre)
- Alle skoler arbejder sammen med andre for at komme et begyndende og bekymrende fravær til livs og husker på at skolefravær er en undgåelsesadfærd; der bor altid en årsag i skolen
- Alle skoler arbejder med at inddrage barnet, når fraværet bekymrer – herunder i forhold til at identificere årsag og indsatser, som barnet selv har gode bud på (*nothing about me - without me!*)